

Савіцька Є. А.

Державний університет «Житомирська політехніка»

Науковий керівник: Горай О.С.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри права та правоохоронної діяльності

Державний університет «Житомирська політехніка»

м. Житомир

ЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНІ КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ

Однією з ключових проблем у галузі права є встановлення загальновизнаних принципів, норм і цінностей, які мають бути основою правової системи. Часто ми намагаємося взяти приклад з правових систем інших країн, але ця практика не завжди є ефективною, іноді вона не відповідає потребам та цінностям наших громадян. Тому актуальним є дослідження того, як саме має бути сформована правова система України і що повинно бути її основними принципами.

Як відомо, стаття 3 Конституції України стверджує, що найвищою соціальною цінністю визнається людина, її життя і здоров'я, гідність і честь, недоторканість і безпека [1].

Людські цінності є виразом основних ідеалів та переконань, які суспільство вважає за критично важливі для належного та гідного життя кожної людини. Вони включають в себе різні аспекти, що охоплюють життя та здоров'я, свободу та права, честь та гідність, рівність та справедливість. Ці цінності є найважливішими і несуть на собі відповідальність за забезпечення і захист фундаментальних прав людини в більшості конституційних систем. Їх недоторканість означає, що ніякі обставини або дії держави не повинні порушувати або обмежувати ці цінності, і вони мають бути гарантовані кожному громадянину. Це створює основу для сталого та справедливого суспільства, де кожна людина має можливість розвиватися та жити в гідності, дотримуючись визнаних загальними цінностями принципів [2].

Людські цінності відіграють ключову роль у формуванні конституційних принципів та правових норм. Вони стають фундаментом для визначення прав та обов'язків громадян, обмежень влади та забезпечення правосудності. Конституційні документи, які визнають людські цінності, надають їм захист від будь-яких порушень та дискримінації.

Людські цінності визначають стандарти поведінки та відносин між громадянами та владою. Вони сприяють формуванню суспільної свідомості та правосвідомості громадян, що сприяє підтримці правової держави. Крім того, вони впливають на процес законотворення, спонукаючи уряди до прийняття законів та політик, які відповідають цим цінностям [3].

Основні цінності формують стандарти поведінки та взаємодії між громадянами та владою. Вони сприяють розвитку суспільної свідомості та правосвідомості громадян, сприяючи зміцненню правової держави. Крім того, вони впливають на процес

законотворення, підштовхуючи уряди до прийняття законів та політик, що відповідають цим базовим цінностям.

Найважливішими є принципи справедливості, гуманізму, добра, формальної рівності, істини, безпеки, адже саме вони містять особливо важливі людські цінності, які виступають високими ідеалами суспільства. Принципи права, у яких стверджуються людські цінності, закріплені у нормативно-правових актах. Цінність принципів права полягає у тому, що вони не просто містяться у нормах права, а виходять за їх межі, укорінюються в правосвідомості людей, стають внутрішнім регулятором поведінки індивідів [4].

Свідомість важливості гідності людини має вирішальне значення для процесу створення законів і їх виконання. Недостатнє розуміння цієї важливої концепції може мати негативні наслідки, оскільки ефективність дотримання прав і свобод людини тісно пов'язана з рівнем правової дисципліни в суспільстві і роботою державних органів.

Гідність грає важливу роль у самооцінці людини і визначає її самоповагу. Проте, в законодавстві, зокрема в українському, не завжди враховують цей аспект належним чином. Нагляд за дотриманням прийнятих законів не завжди здійснюється на відповідному рівні, і це може призводити до ситуацій, коли гідність та права людини не враховуються або порушуються.

Одним з головних завдань держави є забезпечення дотримання прав і свобод громадян, і це обов'язково базується на принципі верховенства права. Права людини не можуть існувати поза правовою системою, і право, в свою чергу, не може існувати без захисту і забезпечення цих прав. Важливо, щоб система норм права гарантувала свободу, рівність всіх осіб і захищала гідність людини. Це є основою для правової держави, і вона нерозривно пов'язана з загальнолюдськими цінностями.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996.
2. Філософія права: Підручник / За ред. Ю. Т. Тихого. - К.: Юридична думка, 2018.
3. Патей-Братасюк М. Г. Філософія права : [навч. посіб.] / Патей-Братасюк М. Г. - Тернопіль, 2006.
4. Кас Санштейн. Друга Білль прав людини: незакінчена революція ФДР і чому нам потрібно її більше, ніж коли-небудь / пер. з англ. В. Мартиненка. - К.: Видавництво "Наш Формат", 2017.